

Mgr. Petr Kos

Bird Names in English: A Linguistic Analysis / Pojmenování ptáků v angličtině:
lingvistická analýza

Disertační práce

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky
2011

Posudek školitele

Předložená práce odráží dvojí odborný zájem Mgr. Petra Kose, ornitologii a lexikální sémantiku. Je aplikovanou studií, analýzou názvosloví ptactva na Britských ostrovech za použití lingvistického, a to primárně slovtvorného popisného aparátu. Celé názvosloví doktorand pojímá jako lexikální pole o třech stylově specifických polích dílčích: poli odborných názvů, poli místních jmen a poli jmen užívaných v ornitologickému žargonu. Lexikální pole názvosloví zároveň chápe jako korpus (884 názvů), který vytváří vylučovací metodou, tzn. vylučuje zastaralá jména a sousloví.

Osou analýzy je nosná idea klasifikovat a analyzovat názvy podle jejich motivace. Vychází přitom z Ullmanova rozlišení motivace morfologické (pohled na názvy z hlediska slovtvorného), sémantické (metaforičnost, resp. metonymičnost názvů) a fonetické (zvukomalebný faktor v názvech ptáků). Kosova analýza dále usouvztažňuje jednak korelace pojmenování ptáků podle sedmi základních identifikačních znaků (*salient features*; totiž zvukového projevu, vzhledu, typického chování, potravy, místa a doby výskytu, vzhledu hnízda, resp. vajec) s morfologickými a sémantickými procesy vedoucími ke vzniku názvu, a jednak vysledovává korelace mezi slovtvornými procesy vzniku a stylistickými rysy ptačích jmen. Popis názvosloví uzavírají doplňující kapitoly o lidové etymologii, resp. způsobech přejímání ptačích názvů a rozbor přívlastků sdružených názvů, které byly z korpusu na začátku vyloučeny.

Analýza vyúsťuje v řadu zajímavých, a pokud je mi známo, dosud nepublikovaných zjištění k převažujícím tendencím a korelacím v motivovanosti a vzniku ptačích jmen. Na předložené disertaci kladně hodnotím především důkladný, konsistentní a metodologicky v zásadě správně koncipovaný rozbor rozsáhlého materiálu. Dále považuji za nutné zdůraznit, že disertace je výsledkem doktorandovy soustavné mnohaleté práce nejen na tématu samém, ale také, a vlastně především, na vlastní lingvistické průpravě a vzdělání. Tuto skutečnost – že se totiž Mgr. Petr Kos dokázal ze začátků odpovídajících běžnému anglistickému školení, jaké poskytují pedagogické fakulty, propracovat až k bezpečnému zvládnutí lexikologie a sémantiky na úrovni pro zdařilou doktorskou práci požadované – hodnotím v rámci jeho doktorského studia vůbec nejvýše. Je pak také nasnadě, že práce byla během studia, kdy doktorand osvědčil mimořádnou houževnatost, zaujetí i soustavnost, také průběžně konzultována.

Jako celek tedy předložená monografie Mgr. Petra Kose nepochybně splňuje požadavky kladené na doktorskou disertaci. Doporučuji ji k obhajobě a v závislosti na jejím průběhu pak jako podklad pro udělení titulu Ph.D.

V Praze, dne 1. června 2011

Doc. PhDr. Jan Čermák, CSc.